

راهبرد ایران برای امتیازگیری از این برگ برنده چیست؟

تنگه هر مز؛ انسداد یا وضع عوارض سنگین؟



معجوبه ولی

تقریباً می توان گفت تا امروز هر خصوصی که دولت ترامپ در قبال ایران به خرج داده، بی پاسخ مانده است. اقدامات ایران در برابر رفتارهای واشنگتن محدود بوده است به شکایت بردن به لاهه، رایزنی با دیگر کشورها برای یار کشتی در این منازعه، چشم انتظار اروپا بودن و تهدیدهایی که رنگ و بوی عمل نگرفتند. تا امروز دولت ترامپ به صورت مداوم به ایران فشار تحمیل کرده، بدون اینکه ایران پاسخی هم تراز با این فشارها برای آمریکا داشته باشد.

این روزها اما زمزمه های بلندی درباره اقدام متقابل در برابر واشنگتن به گوش می رسد؛ زمزمه هایی که بعد از تروریستی خواندن سپاه از سوی کاخ سفید، شدت گرفته اند. ۵۲ نماینده مجلس طرحی در همین باب نوشته اند. همانطور که آمریکا برای وادار کردن دیگر کشورها به پیروی از سیاست های خود، تهدید و فشار را در پیش گرفته است، این طرح نیز در جهت تنبیه کشورهای همکار آمریکا در اعمال تحریم علیه ایران نوشته شده تا ایران نیز به نوبه خود بتواند کشورهای تابع تحریم های آمریکا را تحت فشار بگذارد.

تغییر چهره ایران صبور

در ماده اول این طرح آمده است: «کلیه کشورهایایی که به تبعیت از ایالات متحده آمریکا از خرید و فروش نفت یا هر کالای دیگر از ایران خودداری و یا با اعمال محدودیت در معاملات شهروندان یا دولت متبوع خود با دولت و شهروندان جمهوری اسلامی ایران در تحریم جمهوری اسلامی ایران با آمریکا همکاری نمایند» کشورهای همکار آمریکا در اعمال تحریم علیه ایران «محسوب می شوند و مشمول تنبیهات مقرر

شده در این قانون می گردند.» ماده دوم دولت را مکلف کرده که هر شش ماه یکبار فهرست کشورهای همکار آمریکا در اعمال تحریم ها را به گمرکات کشور و مناطق آزاد ابلاغ و از طریق رسانه ها منتشر کند. ماده سوم هر گونه واردات کالاهای مصرفی آمریکا و کشورهای همکار آمریکا در اعمال تحریم علیه ایران از طریق گمرکات یا مناطق آزاد ممنوع کرده و ماده چهارم نیز فروش نفت و گاز ایران به کشورهای موضوع این قانون را به مدت ۱۰ سال از آخرین باری که هر کشور در فهرست کشورهای همکار آمریکا قرار گیرد، ممنوع کرده است.

هر چند که طرح مذکور با چهار ماده اش، طرح خامی به نظر می رسد که حتی ممکن است نوعی خودزنی نیز باشد؛ اما به هر حال خیز مجلس و دیگر نهادهای تصمیم گیر برای اقدامات متقابل در برابر تحریم ها و رفتارهای واشنگتن نشانه تغییر چهره ایران صبور به ایرانی است که قدم در راه تلافی گذاشته است، اما اینکه این اقدامات متقابل و تلافی جویانه تا چه حد منطقی و به دور از هیجانات باشد، موضوعی است که باید با دقت و وسواس بسیار بررسی شود. در همین راستا، کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس این روزها با حضور مسئولان ذی ربط در حال بررسی پیش نویس طرح های نمایندگان برای مقابله با اقدامات خصمانه آمریکا است.

شوخی یا بشکه باروت

در طرح چهارم ماده های ۵۲ نماینده مجلس ارائه کرده اند، تاکید شده که ایران باید با توجه به امکانات و ابزاری که در اختیار دارد، به کشورهای دشمن فشار وارد کند تا بتواند در خصوص خصومت هایی که نسبت به ایران روا داشته می شود، اقدامی در خور انجام داده باشد.

یکی از همین امکاناتی که ایران در اختیار دارد، تنگه هر مز به عنوان یکی از چهار آبراه اصلی جهان در تجارت نفت است؛ تنگه ای که از زمان خروج ترامپ از برجام، مقامات ایرانی بارها تهدید به بستن آن کرده اند و هر چه راه مصالحه و مذاکره با آمریکا بسته تر می شود، این تهدید هواداران بیشتری پیدای می کند. روزنامه کیهان، هفته گذشته بعد از تروریست اعلام شدن سپاه از سوی آمریکا، در شماره بیست و دوم فروردین خود «تصمیم آمریکا در تروریستی اعلام کردن سپاه فرصتی طلایی برای بستن تنگه هر مز» اعلام کرد و در شماره دو روز بعد خود نیز سخن از به صفر رساندن صادرات نفت عربستان به میان آورد. در سرمقاله این روزنامه به قلم حسین شریعتمداری آمده بود: «تنگه هر مز باید به روی برخی کشورهای عربی نظیر عربستان، بحرین و امارات که با این تصمیم آمریکا همراهی کرده اند نیز بسته شود.»

بسیاری از خوانندگان شماره آن روز کیهان، آنچه در این روزنامه نوشته شده بود را سرشار از هیجانات عاری از منطق خواندند. نصرت الله تاجیک، سفیر پیشین ایران در اردن پیشنهاد شریعتمداری برای صفر کردن صادرات نفتی عربستان را از منظر اجرایی شوخی خواند و گفت: «به در جو داخلی کشور و نظر مردم و نه از نظر منطقه اصلا ظرفیت اجرایی چنین پیشنهادهایی وجود ندارد.» او ادامه داد: «واقعا منطقه در حال حاضر کشتش چنین کارهایی را ندارد. اکنون منطقه در دست روی بشکه باروت قرار دارد و فقط منتظر یک جرقه است. لذا به عقیده من از منظر سیاسی، ظرفیتی برای عملی کردن این قضیه وجود ندارد.»

فارغ از ظرفیت سیاسی، پیش از این هر بار که موضوع بستن تنگه هر مز

کشتی های نفتکش غول پیکر (VLCC) دو سال پیش باید برای عبور از کانال سوئز می پرداختند، ۱۵۵ هزار دلار بود. همچنین اداره کانال سوئز مقرر کرده بود که VLCC ها در سفر بازگشت خود، چنانچه با آب توازن سفر کنند باید ۲۳۰ هزار دلار بپردازند. حتی پیش بینی می شود این کانال پس از توسعه، در آمد سالانه خود را تا سال ۲۰۲۳ میلادی به ۱۳ میلیارد دلار برساند.

ایران هفت سال پیش کوشید که تنگه هر مز نیز به یکی از همین آبراه های گران بپیوندد. تیرماه ۹۱ طرح وضع عوارض برای تنگه هر مز در مجلس مطرح و اتفاقاً ۱۵۰ امضایز پای آن ثبت شد. قرار شد بعد از تصویب آن، ممنوعیت عبور کشتی ها و نفتکش های متعلق به تحریم کننده جمهوری اسلامی ایران در دستور کار قرار بگیرد. علاوه بر مسئله تحریم، چنین اقدامی با توجه به وجود مشکلاتی از قبیل دزدان دریایی و ناامنی آب های خلیج فارس، می توانست به امنیت حمل و نقل در خلیج فارس نیز کمک کند و گذشته از تمام اینها می توانست منبع درآمدی بسیار خوبی برای ایران باشد؛ اما در نهایت این طرح به جایی نرسید و عوارضی هم بر تنگه هر مز وضع نشد.

عمان، شریک ایران و متحد آمریکا

دلایل متعددی برای نافرجام ماندن این طرح وجود داشت که یکی از مهمترین آنها مسائل حقوقی بوده و هست. یکی دیگر از مشکلات بر سر راه این تصمیم، اشتراک عمان با ایران در مالکیت تنگه هر مز است. و استان مسندم عمان است؛ بدین ترتیب در داخل تنگه هر مز قسمت آب های سرزمینی ایران با وسعت ۱۲ مایل دریایی یا ۲۲ کیلومتر از عمان شامل ۱۲ مایل دریایی یا ۲۲ کیلومتر از ساحل عمان و آب های آزاد وجود دارد. هر چند که عمان همواره کوشیده تا چهره کشوری میانجی و بی طرف را در منطقه داشته باشد، اما با توجه به نزدیکی عمان و آمریکا، به نظر نمی رسد بتوان انتظار داشت که این کشور یا تصمیمات ایران در تنگه هر مز همراهی کند.

بر اساس ماده ۲۶ کنوانسیون حقوق دریاها، کشور ساحلی می تواند برای خدماتی خاص از قبیل تأمین امنیت و فانوس دریایی و مبارزه با آلودگی های زیست محیطی کشتی ها و علی الخصوص نفتکش ها از کشتی های عبوری عوارض اخذ کند. آبراه های بین المللی متعددی در دنیا وجود دارند که عوارض سنگینی هم دارند. کانال سوئز یکی از همان آبراه ها است که اتفاقاً عوارض دریایی ثابت آن یکی از منابع مهم درآمدی برای مصر است. عوارضی

در دسترس است. عوارضی که کشتی های عبوری عوارض اخذ کند. آبراه های بین المللی متعددی در دنیا وجود دارند که عوارض سنگینی هم دارند. کانال سوئز یکی از همان آبراه ها است که اتفاقاً عوارض دریایی ثابت آن یکی از منابع مهم درآمدی برای مصر است. عوارضی

در کنار بستن تنگه هر مز که برخی به دلیل محدودیت های حقوقی و سیاسی، آن را منتهی می دانند، موضوع وضع عوارض بر این تنگه نیز مطرح می شود؛ بدین ترتیب که ایران از آن دسته کشورهایایی که آمریکا را در تحریم ایران همراهی می کنند عوارض سنگین دریافت کند

دولت های شورای همکاری های خلیج فارس را داشته، این توازن را به نفع آمریکا تغییر دهد. حتی برخی دیگر معتقدند نزدیک آمریکا به عمان در راستای برنامه های جدید این کشور برای تأمین سلامت دریانوردی از طریق تنگه هر مز است تا از خطرات احتمالی که ممکن است ایران در پاسخ به تحریم ها ایجاد کند، در امان باشد. به ویژه که بخش عمده طرح های تفکیک تردد کشتی ها در داخل تنگه هر مز در طرف عمانی تنگه قرار گرفته است.

بیل اوربن، یکی از سخنگویان مرکز فرماندهی ارتش آمریکا چندی پیش در واکنش به تهدید ایران برای بستن تنگه هر مز، گفته بود: «ملوانان نیروی دریایی آمریکا و متحدان منطقه ای این کشور برای تضمین باز ماندن راه عبور کشتی های تجاری طبق قوانین بین المللی آماده اند.»

چالش امتیازگیری از برگ برنده

با تمام این احوال تنگه هر مز در کنار کانال سوئز، تنگه مالاکا و باب المندب، یکی از چهار گلوگاه اصلی جهان برای تجارت نفت است که روزانه شاهد عبور ۱۹ میلیون بشکه نفت است و علاوه بر ایران، صادرات نفت عراق، کویت، بحرین، قطر، امارات متحده عربی و عربستان سعودی نیز از این تنگه عبور می کند. با توجه به این ویژگی ها، قطعاً تنگه هر مز یکی از برگ های برنده ایران در اقدام متقابل علیه تحریم های واشنگتن است اما اینکه این برگ برنده چقدر بتواند امتیاز برای ایران بگیرد، کاملاً وابسته به این است که ایران چه تصمیمی درباره آن اتخاذ کند؛ تصمیمی با کمترین هزینه و بیشترین عواید یا اشتباهی که این برگ ارزشمند را بسوزاند. به طور کلی می توان گفت سخت ترین کار دولت، مجلس و دیگر نهادهای بالادستی برای اقدامات متقابل در برابر آمریکا و کشورهای همکار آن، چالش امتیازگیری از برگ های برنده است؛ به ویژه که ایران برگ های برنده چندانی ندارد.

هدار عراچی به فرانسه درباره توییت سفیرش

عباس عراقچی، معاون سیاسی وزیر امور خارجه کشورمان در توییتی در واکنش به اظهارات اخیر سفیر فرانسه در آمریکا نوشت: «اگر توییت های ژرار آرو، موضع فرانسه است، ما با نقض آشکار و عمده اهداف برجام و قطعنامه ۲۲۳۱ روبرو هستیم. نیاز است پاریس فوراً آن را اصلاح کند یا اقدام مقتضی را انجام می دهیم.» سفیر فرانسه در واشنگتن در صفحه توییت خود با بیان اینکه انقضای برجام به معنای عدم پایبندی ایران به یک برنامه غیر نظامی برای فعالیت های هسته ای آن نیست مدعی شد، در صورت عدم رعایت این مسئله از سوی ایران پس از برجام ممکن است باز هم تحریم هایی علیه این کشور اعمال شود.

آماده باش ارتش

امیر سرتیپ دوم تقی خانی، سخنگوی ارتش جمهوری اسلامی ایران در پی احتمال وقوع سیل و آب گرفتگی در برخی استان های جنوب و جنوب شرق کشور گفت: یگان های ارتش جمهوری اسلامی ایران در استان های کرمان، سیستان و بلوچستان، هرمزگان و خراسان های رضوی و جنوبی آمادگی کامل برای امداد رسانی به مردم این استان ها دارند. وی افزود: بالگردهای هوانیروز و هوادار، مرکز آموزش ۰۵ کرمان به همراه تیپ های نیروی زمینی ارتش و همچنین یگان های پدافندی، هوایی و دریایی مستقر در استان های جنوبی، جنوب شرقی و شرقی در آمادگی کامل به سر می برند.

مشارکت مشروط

سعيد حجاریان طی یادداشتی با اشاره به انتخابات آتی مجلس، در یادداشتی نوشت: چنانچه اصلاح طلبان آدارای پروژه سیاسی مشخصاً و معترضان به وضع معیشت یک صدا شوند نخستین گزیننه بر خورد قهری، اصلاح طلبان خواهند بود نه توده مردم حاضر در خیابان. از این رو اصلاح طلبان ضمن تمرکز بر عدالت به معنی الاعم، به تعبیری باید سر خود را پایین نگه دارند تا از این طوفان به سلامت گذر کنند. این مدل درباره انتخابات نیز کار است. اصلاح طلبی باید موضع خود در برابر انتخابات را به صراحت و با جزئیات کامل اعلام کند. شاید عقلانی ترین راهبرد را بتوان در «مشارکت مشروط» جست؛ از فرصت انتخابات استفاده کرد ولی چنانچه مشروط مطرح شده بر آورده نشد، عطای انتخابات را به تقایش بخشید.

کار اجرای انتخابات ۹۸ در وزارت کشور آغاز شده است

سیداسماعیل موسوی، مدیرکل انتخابات وزارت کشور به ایسنا گفت: کار برگزاری انتخابات مجلس شورای اسلامی در وزارت کشور آغاز شده و از اردیبهشت ماه اجرای مراحل انتخابات بر اساس تقسیم بندی زمانی وزارت کشور شروع می شود. جدول تقسیم بندی زمانی اجرای مراحل انتخابات مجلس شورای اسلامی و میان دوره های مجلس خبرگان رهبری به مجریان انتخابات در سراسر کشور ابلاغ می شود. همچنین در حال تهیه برنامه جامع آموزشی برای فرمانداران و بخشداران در زمینه اجرای انتخابات هستیم.

ارتش و سپاه دیواره رود قره سو را در گلستان ساختند

امیر سرتیپ محمد غفاری، ارشد نظامی ارتش در استان گلستان گفت: فروکش کردن آب از مناطق پایین دست آق قلا به خصوص منطقه زمین شهری توسط کف کش ها و هدایت آن به طرف رودخانه قره سو قدیم، موجب خرابی دیواره های رودخانه شده بود. وی با بیان اینکه تخریب دیواره قره سو زمینه را برای ورود آب به طرف روستاهای شهرستان بندر ترکمن فراهم می کرد، گفت: به منظور جلوگیری از خسارت های احتمالی یگان های سپاه و ارتش در اقدامی مشترک وارد عمل شدند و این دیواره را ترمیم کردند.



کردستان است. پژاک، به بهانه حمایت از حقوق کردها در شمال غرب ایران، عملاً به فعالیت های تروریستی مشغول است. در تازه ترین خیر در مورد کمک خارجی به پژاک برای فعالیت مخرب در ایران، روزنامه ینی شفق ترکیه طی گزارشی نوشت

کمک مالی شیوخ عرب به پ.ک.ک برای ناامن کردن مرزهای ایران

گفتنی است «سیمور هرش» (روزنامه نگار مطرح مجله نیویورکر) در سال ۲۰۰۸ میلادی افشا کرده بود که نیروهای آمریکایی در حال حمایت از پژاک به عنوان بخشی از برنامه ناآرام سازی ایران اند. پژاک هم از ایالات متحده و هم از اسرائیل کمک دریافت می کند. هرش مبلغ این کمک ها را ۴۰۰ میلیون دلار ذکر کرده بود. همچنین جان بولتون مشاور امر امنیت ملی ترامپ و ایران ستیزان مطرح در آمریکا، در مقاله خود در مجله نشرالریویو (National Review) صراحتاً سه استراتژی یا سیاست در قبال ایران را مطرح کرده که شامل حمایت از جنبش های تجزیه طلبانه در خوزستان، بلوچستان و

ایران است. در واقع، پژاک به عنوان یک گروه تروریستی، کاملاً به کمک خارجی در زمینه های مالی و اطلاعاتی و نظامی و رسانه ای وابسته است. در مورد رویکرد عربستان سعودی علیه ایران به ویژه در دوران محمد بن سلمان نیز باید شواهد مهمی را ذکر کرد. مقامات سعودی اعتقاد دارند که ایده تشکیل کردستان بزرگ، آرمان های ایران و عراق و ترکیه را نابود خواهد کرد و بر حمایت عربستان از استقلال کردستان و ضرورت تشکیل کشور کردستان به عنوان یک حق برای کردها تاکید دارند. آمریکا نیز در پشت پرده به همراه اسرائیل از پژاک برای ضربه زدن به ایران حمایت کرده اند.